

Kansentabel natuurinclusieve akkerbouw

Deze kansentabel natuurinclusieve akkerbouw is een hulpmiddel om het gesprek tussen gebiedspartijen te faciliteren, zodat akkerbouwers, medewerkers van overheden, waterschappen en landschapsorganisaties, gezamenlijk invulling kunnen geven aan de ontwikkeling van een gebied.

Herstel van Basiskwaliteit Natuur

Veel soorten in akkerbouwgebieden hebben het moeilijk: niet alleen de typische boerenlandsoorten gaan achteruit, maar ook de algemene soorten, belangrijk voor de Basiskwaliteit Natuur. Om het tij te keren is het belangrijk de condities voor soortgroepen in akkerbouwgebieden te verbeteren. Akkerbouwers spelen daarin een sleutelrol, maar zij kunnen dat niet alleen: alle gebiedspartijen spelen een rol.

Effecten van maatregelen op soortgroepen

De kansentabel is ontwikkeld om akkerbouwers en gebiedspartijen op weg te helpen met het kiezen van de juiste maatregelen. In de tabel zijn de verwachte effecten te zien van 42 maatregelen op 15 soortgroepen. Voor iedere maatregel is het effect ingeschat door een vergelijking te maken met gangbare akkerbouw in een gebied met weinig landschapselementen. Er is hierbij uitgegaan van de 4 V's van de soortgroep: voedsel, voortplanting, veiligheid en verplaatsing. De effecten hangen echter wel sterk af van hoe maatregelen worden uitgevoerd.

Van bodemleven tot vogels

De kansentabel bevat doelsoorten van het stelsel voor Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer, dagvlinders en algemene soortgroepen die ondersteunend zijn aan de teelt (functionele agrobiodiversiteit). Dit zijn bijvoorbeeld regenwormen die de bodemkwaliteit verbeteren en insecten die bijdragen aan bestuiving of plaagbeheersing.

Van teeltmaatregelen tot landschapsinrichting

Er is gekozen voor een breed overzicht van opties die in akkerbouwgebieden passend zijn. De maatregelen zijn ingedeeld in tien 'knoppen om aan te draaien': een deel heeft een directe relatie met de teelt, zoals gewaskeuze, bodembewerking en bemesting, het andere deel gaat vooral over de inrichting van het landschap, denk aan landschapselementen zoals hagen en poelen. Een deel van de maatregelen zijn in ieder landschapstype passend. Alleen in open landschappen zijn maatregelen met hoog opgaande begroeiing niet altijd gewenst, omdat deze het open karakter kunnen verstoren.

Deze factsheet is gemaakt binnen het project 'Praktische invulling natuurinclusieve akkerbouw rondom natuurgebieden', uitgevoerd door het Louis Bolk Instituut, CLM Onderzoek en Advies, BoerenNatuur, Grauwe Kiekendief - Kenniscentrum Akkervogels en de Vlinderstichting, in opdracht van OBN Natuurkennis. Achtergronddocumenten komen in 2025 beschikbaar op de OBN-website.

Kansentabel natuurinclusieve akkerbouw

Deze kansentabel geeft inzicht in de effectiviteit van diverse maatregelen voor verschillende soortgroepen. De maatregelen zorgen voor het vergroten van de natuurinclusiviteit van de akkerbouw in Nederland. Met name rondom natuurgebieden kunnen deze een belangrijke rol spelen om de basiskwaliteit natuur te verbeteren. Er zijn naast teeltmaatregelen ook aanpassingen voor beheer en inrichting van het landschap opgenomen in de kansentabel. Zo wordt er op drie niveaus gewerkt aan natuurinclusieve landbouw: sparen, benutten en verrijken van de natuur.

Zie rapport voor nadere toelichting.

Soortgroepen

- Regenwormen
- Loopkevers
- Spinnen
- Gele zweefvliegen
- Gaasvliegen
- Zandbijen
- Hommels
- Kroeglopers
- Graslandvlinders
- Akkerzangers
- Struweel-, ruigte en randbroeders
- Broeders van watergangen
- Steltlopers
- Muizeneters
- Winter-zadeneters

Effecten maatregelen

- Zeer positief effect voor de soortgroep
- Positief effect voor de soortgroep
- Neutraal effect voor de soortgroep
- Negatief effect voor de soortgroep

Maatregelen teelt

- Gewaskeuze
- Teelstelsel
- Vruchtwisseling
- Bemesting
- Bodembewerking
- Ziekten en plagen
- Water

Maatregelen inrichting en beheer landschap

- Blauwe dooradering
- Groene dooradering
- Vlakdekkende elementen

Maatregel	Bodemkwaliteit	Plagbestrijders			Bestuivers			Dagvlinders		Broedvogels			Wintervogels	
1 Granen telen														
2 Peulvruchten telen														
3 Grasklaver telen														
4 Productief kruidenhoudend grasland														
5 Bloeiende gewassen telen														
6 Meerjarige gewassen telen														
7 Gevarieerd bouwplan														
8 Mengteelten														
9 Strokenteelt / percelen verkleinen														
10 Agroforestry														
11 Biologische teelt														
12 Ruime vruchtwisseling														
13 Groenbemesters														
14 Precisiebemesting														
15 Compost en bokashi (incl natuurmaaisel)														
16 Vaste mest en andere organische mestsoorten														
17 Minimale grondbewerking														
18 Mechanische onkruidbeheersing														
19 Verminderen herbiciden inzet														
20 Verminderen fungiciden inzet														
21 Verminderen insecticiden inzet														
22 Minder wateronttrekking / anders beregenen														
23 Watervasthouden en -berging														
24 Ecologisch slootbeheer en baggeren														
25 Natuurvriendelijke oever														
26 Rietzoom en rietperceel														
27 Poel														
28 Bestaande landschapselementen behouden en beter beheren														
29 Heg, haag en struweel														
30 Houtsingel en houtwal														
31 (Hakhout)bosje														
32 Meerjarige akkerrand														
33 Eenjarige akkerrand														
34 Keverbank														
35 Groen erf														
36 Vogelgraan + stoppeland														
37 Vogelakker														
38 Flora-akker														
39 Bloemblok														
40 Wintervoedslakker														
41 Groene braak														
42 Extensief kruidenrijk grasland														